

There are no translations available.

(1968)

A. Chata se nachádza na východnom svahu Veľkej Javoriny, jej slovenskej časti, v súčasnosti v katastri obce Lubina, okres Trenčín. Základný kameň na výstavbu chaty bol položený 8.júla 1923. Staviteľom bol Josef Jirásek z Uherského Brodu. Chata dostala meno po dr. Jozefovi Ľudovítovi Holubymu, ktorý sa významne najmä z hľadiska prírodovedy zaujímal o Javorinu a jej okolie. Veľmi tragický deň pre chatu bol 10.december 1926, kedy chata vyhorela.

Zničených bolo 9 izieb, 3 spoločenské miestnosti a všetky restauračné zariadenia. Škoda bola odhadnutá na 450 000 vtedajších československých korún. Požiar vznikol pravdepodobne náhodne. Od kuchynského komína sa chytil trám stavby a silný vietor, ktorý práve fúkal, pomohol ohni a za 7 hodín dokončil dielo skazy...Nájomcom chaty v tej dobe bol Jan Zálešák a nesie vinu na tomto požari. Výstavbu novej chaty mali v rukách tí istí ľudia ako predtým. Staviteľom bol však Josef Hanuš z Uherského Brodu a stavba bola vykonávaná pre odbor Klubu čs.turistů v Prahe. Stavba bola dokončená v roke 1930.

B. Za 2.svetovej vojny nájomca chaty Jan Zálešák často vítal v chate partizánov z Dibrovovej brigády, ktorí sa cítili vždy u neho dobre. Cez vrch Javoriny a aj cez celé pohorie Bielych Karpát, prešlo na Slovensko mnoho statočných Čechov a Moravanov, ktorí sa zapojili za hranicami do bojov proti okupantom. K Holubyho chate sa viaže mnoho veselých, vážnych i odvážnych príhod. Najmä počas 2.svetovej vojny, keď bola oázou, dočasným úkrytom a stanicou pre občerstvenie. Tadiaľto prešli stovky, možno i tisíce ľudí, ktorí hľadali cestu ku slobode. Desiatky nemenovaných hrdinov ich prevádzalo cez hranice. Mnohí z nich mali pre domáci i zahraničný odboj veľkú cenu. Dodnes ľudia s nadšením hovoria o vtipných kúskoch partizánskych spojok a ich pomocníkoch, ktorí nerušene pracovali a prevádzali ľudí cez hranice, keď na chate sa darilo zabávať nemeckých fašistov. Niekedy dobrou domácou slivovicou do vznešenej nálady a inokedy maskovaním. Riziko všetkých zúčastnených bolo vždy veľké a často prezradeniu zámerov stála v ceste len náhoda.

Dozvieme sa niekedy celú pravdu o Holubyho chate z tých čias?

C. Po vojne mala chata viac majiteľov. Napr. Stredoslovenské hotely Ružomberok, Turista n.p. Piešťany, Reštaurácie a jedálne Trenčín..., ktoré chatu vlastnili dvakrát a teraz plánujú jej generálnu opravu. Holubyho chata na Javorine je teraz turistickým, lyžiarskym a rekreačným strediskom. Okolo nej vedie lyžiarska zjazdovka, slalomový svah a dvojité lyžiarske vleky, ktoré vybudovali obetaví telovýchovní pracovníci z Květné. Neďaleko chaty na vrchu Veľkej Javoriny

je od roku 1959 - 36 metrov vysoká železobetónová veža telekomunikácií. Za bývalej čs. republiky v Lidových novinách 9.4.1935 v článku „Moravsko-slezské rezervace" uverejnili : „ Na Brodsku je považován od roku 1907 za úplnou rezervaci vrch Javořina u Strání, tvořící ve výměře 59,46 ha bukový prales s javory a jasaný zakrslého keřovitého vzrůstu na příkré 968 m vysoké ležící strání." Najnovším dokladom o zriadení štátnej prírodnej rezervácie „Javorina" je výpis zo Státního památkového úřadu v Brně zo dňa 19.3.1951, č.484/51-P, ku ktorému je citovaný výnos Ministerstva školství, vědy a umění zo dňa 9.3.1951 č.87 134/51-IV/5 o zriadení rezervácie. Prales je prísnu rezerváciou.

D. V zdôvodnení sa uvádza, že má slúžiť ako ochranná bariéra proti prepadovému vetru, ďalej na zamedzenie krádeží a konečne na zachovanie pôvodného podrastu pod temenom Veľkej Javoriny. Hlavnú zásluhu na tom, že hrebeňové porasty boli vyhlásené za prales, má Julius Wiehl. Údaje o veľkosti lesa sú rôzne. Správa lesov v Strání uvádza 42,05 ha a správa lesov Vápenky 36ha. Celková plocha je 78ha. Na Veľkej Javorine, v pralese a v okolitých lúkach rastie asi 42 druhov vzácnych rastlín, z ktorých niektoré uvedme: koniklec, všivec, šafrán, lilie zlatohlavá, omej žltý, beložiarka, mečík, vstavač, a najcennejší Kochův horec. Rastlinstvo na slovenskej strane preskúmal dr. Jozef Ľudovít Holuby. Na moravskej strane E. Formánek a František Čouka z Květné. Na prieskume flóry z Javoriny pracoval učiteľ Staněk z Korytné, ktorý dal mnohým rastlinám svoje mená. Sú to rastliny, ktoré nie sú uvedené v žiadnom botanickom kľúči. Flóra lúk sa v poslednom čase podstatne zmenila. Hlavne neuváženým zásahom neinformovaných poľnohospodárov, ktorí lúky intenzívne hnoja a bránia. V pralese je zakázaná ťažba dreva, akákoľvek manipulácia s porastom a je nariadené prísne chrániť zver, vtáctvo a rastliny.

E. V poslednom období sa ďalším rozvojom Veľkej Javoriny zaoberali oba susedné okresy Uherské Hradiště a Trenčín. Vzhľadom na každoročné slavnosti družby Čechov a Slovákov na Javorine, bolo rozhodnuté postaviť pevnú tribúnu na lúke pod Holubyho chatou, teda v miestach, kde sa pôvodne schádzali Slováci a Moravani a kde sa konali i vtedajšie stretnutia Čechov a Slovákov. V prízemí tribúny majú byť miestnosti, ktoré budú slúžiť ako nocľaháreň a šatňa. Okolo tribúny, oproti svahu sa vybuduje stály prírodný amfiteáter s miestami na sedenie. Požiadavky telovýchovných pracovníkov pri výstavbe amfiteátru sa budú rešpektovať, aby amfiteáter nerušil slalomovú lúku. So zodpovednými pracovníkmi bude potrebné rokovať o úprave, prípadne o vyrúbaní niekoľkých metrov lesného porastu. Turistický a rekreačný ruch na Javorine rastie. Začala sa budovať cesta z Lubiny na Javorinu. Touto cestou by sa dočasne vyriešila otázka dopravy zo slovenskej strany. Jedná sa o zavedenie diaľkového autobusového na trase Piešťany - Přerov po týchto miestach, aby sa umožnilo cestujúcim vzhliadnúť krásnu scenériu najvyšších miest Juhomoravského a Západoslovenského kraja.

F. Dopravné podmienky z Moravy nie sú najlepšie. Úzka, kľukatá a strmá cesta s rozcestím na Hrabini, kde vedie štátna cesta číslo 54 Nové Mesto nad Váhom - Kyjov, už nevyhovuje. Preto

je v pláne výstavba sedačkového výťahu z údolia Svinárského potoka za Květnou. Tak by sa urýchlil výstup pre chodcov z moravskej strany. Motoristi budú musieť i naďalej používať prašnú cestu Hrabina- vrch Lesná- Kamenná buda- U zabitého žida- Malá Javorina- retranslačná televízna veža na Veľkej Javorine - Holubyho chata. Udržovanie uvedenej cesty je vzhľadom na zimní turistický ruch veľmi potrebné. Nežiadúca je však invázia tzv. turistov, ktorí nešetrným chovaním pustošia ne jeden kút našej republiky. Veľmi prísne sa musí dbať, aby sa v regióne Javoriny nestavali masovo chaty z rozmanitou a pestrou architektúrou, čím by sa celý areál úplne znehodnotil. Tieto miesta musia byť skutočne od náporu dobrodružných pováh uchránené. Bude potrebné postupovať opatrne, pretože s rozvojom televíznej techniky sa budú stavať nové objekty, ubytovne, hotely, vybudujú sa nové zdroje pitnej a užitkovej vody na kúpanie. Príjemné lúče slnka, v lete možnosť kúpania, v zime možnosť lyžovania, ticho a pokoj po celý rok, pomôžu byť Javorine príťažlivou a vyhľadávanou.

Masív Javoriny je viditeľný široko ďaleko. Na dôkaz bratstva a nerozlučnosti našich dvoch národov, sa na Malej Javorine vybuduje druhá dominanta - pamätník bratstva Čechov a Slovákov. Jeho základný kameň bol položený v roku 1967. Mládežníci z okresov Uherské Hradiště a Trenčína sem z rôznych miest svojich okresov priniesli symbolické kamene. Navršovanie pamätníku z jednotlivých kameňov má pokračovať pri turistických výstupoch. Pamätník má byť zdobený symbolickou plastikou. Týmto pamätníkom vyjadríme storočné vnútorné vzťahy našich národov.

Koniec prvej časti...